

Jaroslava Fuchsová:

Stres na pracovišti

Bakalářská práce – Praha 2008

Posudek oponenta

Předložená práce má 79 stran včetně příloh. Seznam bibliografických citací obsahuje 50 položek, z toho 4 cizojazyčné. Tyto údaje současně sdělují, že v oblastech, kterých se týkají, autorka výrazně překročila stanovené minimum. Zvláště seznam použitých pramenů je pro bakalářskou práci kvantitativně výrazně nadstandardní a výběrem dostatečně reprezentativní.

Práce je členěna do šesti základních kapitol, jejichž struktura i obsah odpovídají názvu práce. Jejich výběr i obsah jsou pochopitelně podobné dříve obhajovaným bakalářským a diplomovým pracím na stejné téma. Nicméně lze v porovnání s nimi registrovat minimálně dvě obohacení. Zatímco předcházející autoři obhajovaných prací se v oblasti reakcí na stres věnovali především obranným mechanismům, autorka věnovala primární pozornost zvládání zátěžových situací (coping) a dokázala mezi nimi formulovat diference. Situaci si navíc zjednodušila tím, že po studiu různých autorů přistoupila na názor těch, kteří používají pojmy stres a zátěž jako synonyma (současně ovšem nezastírá, že vnímá určité obsahové diference, nicméně při jejich současné obsahové rozkolísanosti je pro účely práce praktičtější zvolený přístup). Druhým případem obohacení textu je kapitola 4. (Genderové rozdíly ve vnímání pracovního stresu). Logická struktura práce vyhovuje základním požadavkům – pouze ve dvou mnou evidovaných případech není obsah textu plně v souladu s příslušným nadpisem (viz níže).

Připomínky

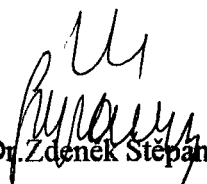
1. V Úvodu (str.6) autorka uvádí „...stres je dnes fenoménem, se kterým může přijít do styku každý člověk...“. Člověk se dostával do stresových situací vždy, jen nebyly objektem odborné pozornosti. (Poznámka nemá pochopitelně závažný charakter.)
2. Považoval bych za vhodné upozornit v textu na skutečnost, že psychickému stresu (u něhož jedním z důležitých specifíků je skutečnost, že fyziologická připravenost na střet se stresem je obvykle konzumována podstatně pomaleji než v situaci „boj-útěk“, což je zřejmě jeden z důvodů případných následných somatických změn) začala být věnována pozornost až po významném objevu Leviho (1972, příp.1974), že osu hypotalamus-hypofýza-nadledviny lze aktivovat i vlivy psychického charakteru. Současně ovšem musím konstatovat, že specifíků psychického stresu je si autorka vědoma.
3. Pojmu frustrace a jeho vztahu ke stresu se autorka vyhnula. To by nijak neškodilo už třeba proto, že vymezení vztahu obou pojmů není jednotné. Potom se ovšem vymyká důslednosti použití pojmu frustrační tolerance.
4. Na str.26 uvádí autorka v souvislosti s rizikem a nebezpečím pracovníky některých povolání, u nichž „...školení a vybavení pro nouzové situace...“ snižuje hladinu aktuálního stresu. Některé výzkumy však tuto situaci posuzují komplexněji. Mnohé se shodují v poznatku, získaném především při studiu chování lidí v katastrofických situacích, že cca 10% jedinců v populaci je vybaveno vyšší odolností vůči stresu a po vhodném tréninku a s informačním i technickým vybavením jsou nejvhodnějšími

kandidáty pro povolání záchranářů apod. Tento fakt ovšem nezpochybňuje vhodnost aplikace protistresových výcvikových programů.

5. Problém přesně formulovaných a obsahově vymezených pojmů dokumentuje autorka např. na str.35. Jestliže je „zvládnání“ spojováno se situací, na niž „De facto...nestačíme“, nemůže jít zřejmě o její zvládnutí našimi silami. Jde však možná pouze o méně obratnou formulaci, neboť na jiném místě použila v téže souvislosti slovo „zdánlivě“
6. V subkapitolách 3.3.1 a 3.3.2 odpovídá - důsledně vzato - jejich názvu vždy pouze první odstavec.
7. Po formální stránce lze evidovat několik málo překlepů, v gramatice má autorka významnou slabinu pouze v interpunkci, kde jsou chyby v řádu desítek.

Uvedené připomínky nepovažuji za závažné. Předložená práce je po mém soudu velmi solidní a doporučuji ji k obhajobě.

3.9.2008

PhDr. Zdeněk Stěpánek